

Utlåtande 2002:28 RV (Dnr 1109/01)

Införande av ett hemlöshetsråd

Motion av Leif Rönngren (s) (2001:41)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse motion 2001:41 av Leif Rönngren (s) besvarad.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Motionens innehåll

Motionären förslår:

1. Ett hemlöshetsråd bildas i samarbete med alla stadens enheter och i samverkan med frivilligorganisationerna och klientorganisationerna samt genom uppsökande verksamhet.
2. Rådet ska tillvarata de hemlösas intresse gentemot staden och övriga myndigheter och organisationer.

Motionären hänvisar till de väldigt allvarliga konsekvenser hemlöshet kan få för individen. Varje människa har rätt till drömmar och visioner och ett gott liv, men arbetslöshet, personliga trauman och även rena tillfälligheter kan göra att dessa inte går att förverkliga. I samtal med människor framgår det hur lätt det är att hamna utanför och i hemlöshet och hur svårt det är att komma tillbaka.

Hemlöshet är inte förenligt med välfärdssamhället. Grunden till hemlösheten måste bekämpas, det räcker inte med att bara angripa symptomen. Motionären anser att det handlar om en helhetssyn, förebyggande arbete och aktiva insatser.

I olika forskningar och undersökningar beskrivs de hemlösas bakgrund,

situation och framtidsutsikter. Trots detta har hemlösa svårt att komma till tals. Det saknas en egen organisation eller eget organ för att föra gruppens talan. Det är nu dags att förändra detta och att myndighetsförklara de hemlösa. Målet är att de hemlösa själva ska kunna agera och reagera i frågor som direkt eller indirekt berör hemlöshetsproblematiken.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret vill framhålla att samhällets och frivilligorganisationernas engagemang på det sociala fältet är väl utvecklat, vilket på sikt bidrar till att reducera hemlöshetsproblematiken i vid mening. Att nu tillskapa ytterligare organ med en svärfokuserad uppgift synes därför mindre aktuellt. En samordnande funktion enligt motionärens tankegångar synes väl kunna utövas av socialtjänstnämnden. Symposier och seminarier kring hemlöshetsproblematiken synes mot den bakgrunden vara en bättre form för samarbete och synpunktsutbyte än det mera formbundna arbete som äger rum i de olika råden och som med tanke på problembilden knappast är ägnat att engagera dem det berör - de hemlösa.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämndens uppfattning är att de tankar som ligger till grund för förslaget är positiva men anser att det i det initiala skedet är bättre att stimulera och uppmuntra till bildandet av ett nätverk eller förening för hemlösa. De erfarenheter man har gjort i Malmö och Helsingborg där det finns föreningar för hemlösa kan precis som motionären skriver tas till vara i den processen.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Möjligen bör man överväga andra former att ge de hemlösa en stärkt ställning i förhållande till kommunen. Ett sätt vore kanske att inrätta en hemlöshetsombudsman, vars uppgift skulle vara att särskilt beakta de hemlösas intressen och tillhandagå de enskilda hemlösa med stöd och hjälp i kontakten med kommunens olika företrädare. Det kan dock inte heller

nens olika företrädare. Det kan dock inte heller uteslutas att en sådan "Hemo" skulle bli ett slag i luften. Ytterst gäller nämligen att stadens verksamheter har god kvalitet och styrs av tydliga mål som kommunfullmäktige och andra beslutande församlingar ställer upp.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

En tanke som förvaltningen förordar framför hemlöshetsråd är möjligheten till "personligt ombud", i likhet med vad som nu inrättas för personer med psykiska funktionshinder. Utformandet av en sådan funktion kan diskuteras, men det skulle kunna vara en person som fristående från myndigheter kan hjälpa den enskilde med olika frågor för att förbättra hans/hennes situation. Det finns redan idag ett stort antal samverkansgrupper, på olika organisatoriska nivåer och för olika frågor. Förvaltningen kan inte se något hinder till att man dessutom till dessa befintliga "kontaktytor" knyter hemlösa för att inhämta synpunkter i de frågor man samverkar omkring.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Stadsdelen avstår från att besvara remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Visserligen är hemlöshet en komplicerad fråga som utmanar stadens socialtjänst i sin strävan att erbjuda lämpliga insatser. Men att ett råd för hemlösa skulle underlätta stadens/förvaltningars arbete i denna frågan eller väsentligt förbättra omständigheter för de hemlösa är långt ifrån självklart. Socialtjänstförvaltningen har i uppdrag att bl a arbeta med övergripande frågor inom socialtjänsten och därmed anses kunna ansvara för samordning i stadens strategier beträffande hemlösa.

Mina synpunkter

Leif Rönngren (s) önskar se en helhetssyn på hemlöshetsproblematiken och tillskapa ett hemlöshetsråd för att företräda de hemlösas åsikter gentemot staden. En sådan helhetssyn existerar redan i dag. Stadens ledning i samarbete med de många duktiga frivilligorganisationerna arbetar med hemlöshetsfrågorna. Arbetet som genomförs utvärderas kontinuerligt och en samordning sker mellan de olika intressenterna löpande för att tillse att arbetet sker på bra och kontinuerligt sätt. Arbetet ger också resultat. Hemlösheten

och kontinuerligt sätt. Arbetet ger också resultat. Hemlösheten minskar i Stockholm. Forskningsuppgifter från socialtjänstförvaltningens FoU-enhet visar på att hemlösheten från 1999 till 2000 sjunkit med närmare 20 procent.

Det långsiktiga arbetet med att motverka och lösa hemlöshetsproblemet fortskrider. Tak-över-huvudet-garantin, som Leif Rönngren röstat mot, fungerar och ger de hemlösa ett tillfälligt skydd. Nu går vi vidare, i staden och i samarbete med frivilligorganisationer mot mer vårdintensivt stöd.

De hemlösa, liksom vi alla, har olika individuella behov varför den mångfacettering i stödformer som staden och frivilligorganisationerna ger är mycket bra. Med den grund som Tak-över-huvudet-garantin innebär står vi nu starkare inför framtiden och kan satsa på att genom mer specialinriktade vårdformer och stöd hjälpa de hemlösa. Vad de hemlösa behöver är stöd och hjälp till ett eget boende samt behandling och hjälp för andra problem som de har, inte primärt ett av skattebetalarna finansierat mer eller mindre byråkratiskt organ. Skulle de hemlösa själva ta initiativ till startandet av någon form av förening i syfte att själva organisera sig för att på ett bättre sätt än i dag synliggöra sina problem kommer jag givetvis att se positivt på det.

Med bakgrund av ovanstående anser jag att motionen är besvarad.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Annika Billström* och *Leif Rönngren* (båda s) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Motionen bifalles.
2. Därutöver anføres följande.

Att värna och styrka den enskilda människan är ett viktigt del i arbetet med att motverka hemlöshet. I en sådan process menar vi att ett hemlöshetsråd skulle göra stor nytta. Det är viktigt att prova nya vägar i arbetet med att skapa en stad till för alla.

I arbetet med hemlöshet krävs mångfald. Den enskilda människan måste sättas i fokus. Hemlösa är ingen homogen grupp. Därav är det ytterst värdefullt att ge även hemlösa med olika bakgrund, ett forum där de ges möjlighet att utforma och påverka det stöd och hjälp som de behöver. Att få vara med och diskutera och lägga egna förslag är viktigt, delaktighet och inflytande på lika villkor är en grundpelare i en fungerande demokrati.

De insatser som staden idag gör är för knappa och för kortsiktiga. Tak-över-huvudet-garantin är endast en kortsiktig och otillfredsställande lösning. Garantin har medfört ökade kostnader för såväl stadsdelsförvaltningarna som enheten för hemlösa,

och tar därmed en allt större del av vårbudgeten i anspråk. Förhållandet mellan akuta insatser och långsiktigt förändringsarbete med hemlösa måste förskjutas till att mer handla om att få till stånd mer långsiktiga lösningar av boendefrågan.

Ett exempel på att "garantin" inte har någonting att göra med hemlösas egna möjligheter att få komma till tals är den CD om "garantin" som producerats av socialtjänstförvaltningen och som inte låter dem det berör, de hemlösa, få komma till tals. Utan ordentliga resurser till uppsökande och förebyggande insatser tvingas förvaltningarna att betala för härbärgesplatser. Många riskerar att bli långliggare. I längden blir detta dyrt och det cementerar hemlöshetsproblematiken istället för att vara en akutåtgärd.

Att använda de forskningsuppgifter från socialförvaltningens FOU-enhet för att söka påvisa att hemlösheten har minskat med ca. 20% är oförsiktigt och gör inte vardagen bättre för de hemlösa. Orsaken är att FOU-enheten själv ställer sig högst tveksam till om det egentligen har skett en reell minskning. Resonemanget förs mot bakgrund av det faktum att resurserna för hemlösa har minskat inom socialtjänst och sjukvård. Följden blir då att hemlösa inte söker upp vårdgivande instanser eftersom de bedömer att de har små möjligheter att kunna få hjälp. Vem ser de människor som har skogen som sin hemvist? Med ett hemlöshetsråd skulle vi vetat vad de hemlösa själva tycker!

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta
att besvara motionen enligt följande.

Arbetet med de hemlösa kräver en mängd olika åtgärder. Den enskilda människan måste sättas i fokus. De hemlösa är ingen homogen grupp. Vänsterpartiet instämmer med motionären att det vore värdefullt att ge de hemlösa ett forum där de ges möjlighet att utforma och påverka det stöd och hjälp som de behöver. Att få vara med och diskutera och lägga egna förslag är viktigt; delaktighet och inflytande på lika villkor är en grundpelare i en fungerande demokrati.

De insatser som staden idag gör för de hemlösa är för knappa och kortsiktiga. Utformningen av den borgerliga tak-över-huvud-garantin har i kombination med de besparingskrav socialtjänsten och sjukvården utsatts för i själva verket försämrat situationen för de hemlösa. Kontakterna med socialtjänsten har försvårats och mörkertalet bland de hemlösa har ökat. Alltför få hemlösa får endast boende på härbärgen samtidigt som socialtjänstens behandlingsinsatser minskar. Från de enheter som arbetar med de hemlösa rapporteras att de hemlösa är i allt sämre kondition, både fysiskt och psykiskt.

Om ett hemlöshetsråd skall fylla avsedd funktion att ge de hemlösa en röst måste rådet bestå av och utses av människor som själva är hemlösa. En svårighet med att utse ett hemlöshetsråd är att få representativitet. De hemlösa är en mycket heterogen

grupp med behov och önskemål som kan se mycket olika ut. Vi kan se några olika vägar att gå. En skulle kunna vara att utse ett hemlöshetsråd, en annan är att stödja bildandet av föreningar och nätverk av och för de hemlösa själva och en tredje kan vara att informera de hemlösa om rätten att överklaga beslut om behandling jämlikt socialtjänstlagen. Det finns exempel från Malmö när det gäller föreningsbildning av hemlösa. Dessa goda exempel skall självklart tas tillvara. Det finns även en internationell organisation för hemlösa.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta

att anse motion 2001:41 av Leif Rönngren (s) besvarad.

Stockholm den 6 mars 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kristina Axén Olin

Yvonne Modén

Reservation anfördes av *Annika Billström, Dag Larsson, Leif Rönngren* och *Catharina Tarras-Wahlberg* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Christopher Ödmann* (mp) enligt följande.

Om jag hade haft yrkanderätt hade jag föreslagit kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad med följande.

Det är lätt att förstå den frustration som ligger bakom motionen. Det händer inte mycket positivt när det gäller att minska hemlösheten i Stockholm. Statistik och begrepp blir slagträ i en politisk debatt med enbart förlorare. Tak-över-huvudet-garantin är ett sådant begrepp, som av majoriteten lyfts fram som en positiv åtgärd, men sanningen är snarast att denna ”garanti” i praktiken motverkar positiva förändringar. Att hemlösa ”saknas” i statistiken vänds också till något positivt i debatten av den styrande majoriteten, när det snarast borde vara mycket oroande att socialtjänsten förlorat kontakten med flera hundra hemlösa. Vi ser ett hårdnande klimat; de hemlösa blir i allt sämre kondition psykiskt och fysiskt, tillgången på

blir i allt sämre kondition psykiskt och fysiskt, tillgången på bostäder minskar.

Det bästa är naturligtvis om det sociala skyddsnätet kan fungera så att människor aldrig behöver bli hemlösa. Att förlora sin bostad är ett stort steg i en brant nerförsbacke. När någon väl hamnat i hemlöshet är vägen tillbaka mycket mödosam.

För att förbättra situationen för de som blivit hemlösa behövs ett helhetsperspektiv med vård, behandling, stöd och olika boendialternativ. En hemlöshetsombudsman, för att tillvarata de hemlösas intressen gentemot staden och andra myndigheter kan vara en möjlighet. Personliga ombud/ kontaktpersoner är också något vi tidigare framhållit för att stärka den enskildes ställning.

Det allra bästa är naturligtvis om de hemlösa s j ä l v a beslutar sig för att bilda en egen förening, sammanslutning eller ett nätverk som kan fungera som remissinstans och partner för dialog. Enligt uppgifter verkar detta nu vara på gång vilket är mycket glädjande. En sådan sammanslutning bör få största möjliga stöd och uppbackning av staden.

ÄRENDET

Leif Rönngren (s) har motionerat om att införa ett hemlöshetsråd, *bilaga*.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 november 2001 har i huvudsak av följande lydelse.

Staden gör aktiva insatser för de hemlösa. Tak-över-huvudet-garantin följs upp med motivations- och planeringsboenden. Även för år 2002 satsas totalt 50 mkr. för insatser för hemlösa. Frivilligorganisationerna utgör ett viktigt komplement till stadens insatser.

Under senare tid har olika metoder praktiserats för att få del av hjälpsökandes synpunkter och åsikter på verksamheten. Fokusgrupper har etablerats på en del håll och socialtjänstförvaltningen har använt enkäter för att fånga upp synpunkter från aktuella grupper. Motionärens synpunkter har på så sätt tillgodosetts och man kan förvänta att berörda organ arbetar vidare med dessa inflytandefrågor.

Stadsledningskontoret kan konstatera att gruppen hemlösa ofta har en komplicerad problembild, varav bostadsfrågan är ett centralt inslag, som förstärker och accentuerar andra sociala problem. Det behövs således insatser över ett brett fält för att avhjälpa missbruksproblem, mentala och andra hälsoproblem, bristande ekonomiska resurser och avsaknaden av sociala nätverk. Stadsledningskontoret vill framhålla att samhällets och frivilligorganisationernas engagemang på det sociala fältet är väl utvecklat, vilket på sikt bidrar till att reducera hemlöshetsproblematiken i vid mening. Att nu tillskapa ytterligare organ med en svårfokuserad uppgift synes därför mindre aktuellt. En samordnande funktion enligt motionärens tankegångar synes väl kunna utövas av socialtjänstnämnden. Symposier och seminarier kring hemlöshetsproblematiken synes mot den bakgrunden vara en bättre form för samarbete och synpunktsutbyte än det mera formbundna arbete som äger rum i de olika råden och som med tanke på problembilden knappast är ägnat att engagera dem det berör - de hemlösa. Det kan också konstateras att gruppen hemlösa är på intet sätt enhetlig, vilket i nuläget skulle innebära svårigheter att finna kriterier för representation i ett hemlöshetsråd. De erfarenheter som finns från föreningar för hemlösa i Malmö och Helsingborg kan nyttiggöras för etablerande av motsvarande organ i Stockholm, vilket torde vara en förutsättning för ett samarbete i mera fast form enligt rådsmodellen. Motionen får anses besvarad med hänvisning till vad här anförts.

Socialtjänstnämnden beslutade den 27 november 2001 att som svar på remissen överlämna socialtjänstförvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Catharina Tarras-Wahlberg m.fl.* (s) mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Socialtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. Motionen som behandlar införandet av hemlöshetsråd bifalls.
2. Därutöver anføres följande;

Att värna och styrka den enskilda människan är ett oerhört viktigt arbete. I en sådan process skulle ett hemlöshetsråd göra stor nytta. Vi menar, till skillnad från förvaltningen, att man redan nu inrättar ett sådant råd och inte nöjer sig med ett mer löst sammanhängande nätverk. Det är viktigt att prova nya vägar och att gå först i arbetet för en stad för alla på allas lika villkor. Att man i Malmö och Göteborg valt andra arbetssätt får inte hindra oss i Stockholm att tänka och att arbeta på ett annat sätt. I arbetet med hemlöshet krävs mångfald.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2001 har i huvudsak av följande lydelse.

Motionären belyser en för socialtjänsten synnerligen angelägen fråga, nämligen människors möjligheter att själva vara med att utforma och påverka de stöd och hjälp som de behöver, samt människors möjligheter att agera och reagera i frågor som berör deras problematik. De flesta människor som behöver hjälp från socialtjänsten eller någon annan myndighet eller organisation är utsatta människor i sårbara situationer vilket ibland har lett till att deras egna åsikter och önskningar inte fått det utrymme de förtjänar. Detta gäller dels den individuella hjälpen och hur den ska utformas, men också synpunkter på frågor direkt eller indirekt relaterade till gruppens problematik.

Under senare år har detta diskuterats mer och mer inom förvaltningen och olika metoder har använts för att få del av hjälpsökandes synpunkter och åsikter på verksamheten. Detta är också en viktig aspekt i förvaltningens kvalitetsarbete. På Enheten för hemlösa, Socialjouren och Hammarbybackens Planeringshem har man använt enkäter för att fånga upp synpunkter från de som har sökt hjälp. I vissa stadsdelar har fokusgrupper använts som ett sätt att få återspeglning och åsikter om den hjälp man gett. Föreningen Ny Gemenskap som får bidrag av staden arbetar med olika former för att inkludera gäster i sina beslut gällande verksamheten.

Eftersom hemlöshet är ett komplext fenomen med många samverkande orsaker instämmer förvaltningen med motionärens åsikt att det inte räcker med att angripa symptomen. På en samhällsnivå får arbetsmarknads- och bostadssituationen konsekvenser för de hemlösa. På en individuell nivå förstärker hemlöshetsproblematiken faktorer som social, mental och kroppslig ohälsa, missbruk

faktorer som social, mental och kroppslig ohälsa, missbruk av alkohol och droger, fattigdom och avsaknaden av sociala nätverk. Förvaltningen för ett arbete på bred front för att råda bot på hemlöshetsproblemet i staden. Genom de satsningar på samverkan som förvaltningen har gjort har en helhetssyn skapats och möjliggjort förebyggande arbete och aktiva insatser.

En del utsatta grupper har organiserat sig i intresseföreningar och olika råd har bildats för att gruppen ska få insyn och inflytande i allmänna frågor som berör gruppens levnadsförhållanden. Ett exempel på detta är de olika handikapporganisationerna som nominerar medlemmar till handikappråden som sedan utses av nämnden. Som motionären skriver så saknas det dock en egen organisation eller eget organ för hemlösa där man skulle kunna hitta potentiella ledamöter för ett hemlöshetsråd. Gruppen hemlösa är inte heller enkel att definiera eftersom det finns många olika sorters problematik inom gruppen.

Sammanfattningsvis är det förvaltningens uppfattning att de tankar som ligger till grund för förslaget är positiva och angelägna men förvaltningen anser att det i det initiala skedet är bättre att stimulera och uppmuntra till bildandet av ett nätverk eller förening för hemlösa. De erfarenheter man har gjort i Malmö och Helsingborg där det finns föreningar för hemlösa kan precis som motionären skriver tas till vara i den processen. Där har bildandet av föreningarna kommit som initiativ från frivilligorganisationer i samarbete med hemlösa som besöker eller bor på deras verksamheter.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB:s styrelse beslöt den 18 oktober 2001 att som yttrande över motionen överlämna föreliggande tjänsteutlåtande.

Suppleantyttrande gjordes av *Ulla Dahl* (mp) enligt följande.

Om jag haft förslagsrätt hade jag yrkat avslag på VD:s förslag till beslut utom vad gäller idéerna om en HEMO (hemlöshetsombudsman) samt därutöver instämt i motionärens förslag om inrättande av ett Hemlöshetsråd

Stockholms Stads Bostadsförmedlingsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2001 är av följande huvudsakliga lydelse.

Bostadsförmedlingen har ingen erinran mot att det inrättas ett hemlöshetsråd. Självfallet kan ett råd ha stor betydelse för de hemlösas möjligheter att utveckla synpunkter på socialtjänstens arbete m m. För bostadsförmedlingens del skulle rådet emellertid ha begränsad betydelse. Vår ambition är att ge alla samma service och de hemlösa som motionen tar sikte på utgör bara en del av alla sökande som har en besvärlig situation på bostadsmarknaden.

Möjligen bör man från allmänna utgångspunkter ifrågasätta om ett hemlöshetsråd verkligen är det bästa sättet att ge de hemlösa en starkare ställning när det gäller att

påverka kommunens olika verksamheter. Den här typen av institutionaliserade påverkansformer riskerar ofta, trots goda ambitioner, att skapa byråkrati och tungroddhet utan att något nämnvärt merinflytande åstadkoms. Det finns en inte obetydlig risk för att även lovvärda syften förvandlas till demokratiska potemkin-kulisser.

Möjligen bör man överväga andra former att ge de hemlösa en stärkt ställning i förhållande till kommunen. Ett sätt vore kanske att inrätta en hemlöshetsombudsman, vars uppgift skulle vara att särskilt beakta de hemlösas intressen och tillhandagå de enskilda hemlösa med stöd och hjälp i kontakten med kommunens olika företrädare. Det kan dock inte heller uteslutas att en sådan "Hemo" skulle bli ett slag i luften. Ytterst gäller nämligen att stadens verksamheter har god kvalitet och styrs av tydliga mål som kommunfullmäktige och andra beslutande församlingar ställer upp.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade den 25 oktober 2001 att som svar på remissen överlämna förvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av vice ordförande *Jari Visshed m fl* (s), *Herman Gatica* (v) och *Birgitta Waller* (mp) mot nämndens beslut med hänvisning till sitt gemensamma yrkande enligt följande.

Stadsdelsnämnden ställer sig bakom motionen samt anför följande:

Att vara hemlös är att befinna sig i ett utanförskap så som det påtalas i motionen. De hemlösa är inte själva någon grupp som hörs speciellt mycket i den debatt som förs om hemlösheten. Inte heller har de några starka anhängargrupper som för deras talan.

När olika boenden planeras för att lösa problemen med hemlösheten är bilden ofta väldigt ensidig. Det är ofta opinionen från de som är emot att det byggs just i deras område som hörs. Aldrig eller sällan hör man en hemlös uttala att det är bra att det byggs.

Förutom i de situationer som motionären beskriver så tror vi att ett hemlöshetsråd skulle kunna spela en viktig roll vid planering och nybyggnation av olika boendeformer och i övrigt medverka

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2001 har i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen delar i grunden motionärens synpunkt att det är viktigt att hemlösa kommer till tals när det gäller olika frågor som berör dem. Hemlöshetsproblematiken är emellertid så komplex att förvaltningen ifrågasätter om inrättandet av ett hemlöshetsråd är det rätta verktyget. Skulle hemlösa få ett reellt inflytande? Vilket mandat har ett råd? Hur skulle hemlösa välja sina representanter i rådet? Skulle de frågor som representanterna "driver" ha förankring hos övriga hemlösa?

Hemlösheten kan ses ur olika perspektiv. Här nämns endast ett urval. Dels handlar det om ett övergripande strukturellt problem där exempelvis missbruksproblematik och den idag påtagliga bostadsbristen ligger till grund. Dels handlar det om organisatoriska problem såsom samverkan mellan olika verksamheter och myndigheter som hemlösa kommer i kontakt med. Det handlar också om förebyggande insatser, som att förebygga missbruk och förhindra vräkningar. Inte minst är de direkta möjligheterna till insatser av betydelse. Som exempel på detta kan nämnas adekvat vård och behandling, tvångsåtgärder där så är nödvändigt, försöks- och träningslägenheter samt skuldsanering, arbete, sysselsättning och utbildning.

Förvaltningens erfarenhet är att man inte löser hemlösas problem enbart genom generella åtgärder. Varje person är en individ med olika bakgrund och därmed i behov av individanpassade insatser. Därför bör stor vikt läggas vid ett individuellt utformat stöd. Förvaltningen vill samtidigt understryka att det finns ett stort behov av olika boendeformer med differentierat stöd för att komma till rätta med hemlösheten.

En tanke som förvaltningen förordar framför hemlöshetsråd är möjligheten till ”personligt ombud”, i likhet med vad som nu inrättas för personer med psykiska funktionshinder. Utformandet av en sådan funktion kan diskuteras, men det skulle kunna vara en person som fristående från myndigheter kan hjälpa den enskilde med olika frågor för att förbättra hans/hennes situation. En sådan lösning fordrar emellertid ekonomiska resurser.

Det finns redan idag ett stort antal samverkansgrupper, på olika organisatoriska nivåer och för olika frågor. Förvaltningen kan inte se något hinder till att man dessutom till dessa befintliga ”kontaktytor” knyter hemlösa för att inhämta synpunkter i de frågor man samverkar omkring.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd avstår från att besvara remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 20 november 2001 att som svar på remissen överlämna förvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av ledamöterna *Börje Andersson* (s), *Eivor Pettersson* (s), tjänstgörande ersättaren *Krister Karlsson* (s), ledamöterna *Margareta Johansson* (v) och *Torsten Sandgren* (v) till förmån för eget förslag till beslut att bifalla motionen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2001 har i huvudsak av följande lydelse.

I det pågående kvalitetsarbete inom Stockholms stad ska brukare stå i fokus.

I Skärholmens stadsdelsförvaltning ska våra verksamheter ha organiserade former för brukarinflytande.

Andra exempel på verksamheter som tar tillvara på brukarnas intressen är förtroenderåd och personliga ombud. Förtroenderåden består av representanter från landstinget, stadsdelar, intresseorganisationer och brukare.

Under 2002 inrättas personliga ombud inom Stockholms stad. Dessa ombud kommer att verka för att myndigheter ta sitt ansvar beträffande insatser för människor med psykiska funktionshinder.

Visserligen är hemlöshet en komplicerad fråga som utmanar stadens socialtjänst i sin strävan att erbjuda lämpliga insatser. Men att ett råd för hemlösa skulle underlätta stadens/förvaltningars arbete i denna frågan eller väsentligt förbättra omständigheter för de hemlösa är långt ifrån självklart.

Socialtjänstförvaltningen har i uppdrag att bl a arbeta med övergripande frågor inom socialtjänsten och därmed anses kunna ansvara för samordning i stadens strategier beträffande hemlösa.

Skärholmens stadsdelsförvaltning anser inte att ett eget råd, som gäller hela Stockholms stad, för hemlösa skulle underlätta deras situation utan föreslår avslag på motionen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:41

2001:41 Motion av Leif Rönngren (s) om införande av ett hemlöshetsråd

Att vara hemlös är att befinna sig i ett utanförskap. Att vara utan bostad får en rad konsekvenser för den enskilde individen. Att vara hemlös är inte bara att sakna tak över huvudet.

Varje människa har rätt till drömmar, visioner och ett gott liv. Våra utgångspunkter och förutsättningar i livet är däremot olika och ibland djupt orättvisa. Arbetslöshet, personliga trauman och även rena tillfälligheterna kan göra att våra nätverk, arbetskamrater, familj och vänner försvinner eller rasar samman.

I samtal med människor som har hamnat utanför, som har gått igenom en livskris och därigenom rasat igenom samhällets olika skyddsnät, framgår det tydligt hur lätt det kan vara att hamna utanför och hur svårt det är att komma tillbaka.

Grunden för vårt samhälle är människors lika värde, rättigheter och skyldigheter. Den som har hamnat i svårigheter skall ha rätt till stöd och hjälp. Målsättningen skall vara att varje individ skall kunna komma tillbaka till samhällsgemenskapen utifrån sin egen situation och förmåga.

Hemlöshet är inte förenligt med ett välfärdssamhälle. Skall kampen mot hemlöshet bli lyckosam måste grunden till hemlöshet bekämpas. Det räcker inte med att bara angripa symptomen.

Det måste därför handla om helhetssyn, förebyggande arbete och aktiva insatser. Staden och olika frivilligorganisationer bedriver flera verksamheter som riktar sig till olika Stockholmare som går under samlingsbegreppet hemlösa.

I olika sammanhang bedrivs det också undersökningar och forskning när det gäller hemlöshet och de hemlösas bakgrund, situation och framtidsutsikter.

Trots detta så har gruppen hemlösa det i praktiken svårt att få komma till tals. Det saknas en egen organisation eller ett eget organ för att kunna föra fram gruppens egen talan.

Det är nu dags att förändra detta. Det är dags att myndighetsförklara de hemlösa.

I samarbete med alla stadens enheter, i samverkan med frivilligorganisationerna och klientorganisationerna och genom uppsökande verksamhet skall ett hemlöshetsråd bildas. Rådets uppgift skall vara att ta tillvara de hemlösas intressen gentemot staden och andra myndigheter och organisationer. Hemlöshetsrådet skall ha samma status som övriga råd i staden. Erfarenheterna och goda exempel från andra delar av landet, exempelvis Malmö när det gäller föreningsbildning av hemlösa själva skall självklart tas tillvara. Målet skall vara att de hemlösa själva skall kunna agera och reagera i frågor som direkt eller indirekt berör hemlöshetsproblematik.

Med anledning av detta föreslår jag fullmäktige besluta
att införa ett hemlöshetsråd enligt beskrivning ovan.

Stockholm den 3 september 2001

Leif Rönngren